TARTU KORTERIOLUDE TERVISHOIULINE ÜLEVAADE.

Dr. H. Pert.

Klimaatilised olud on mitmesuguseis mais ja erilistel aastaaegadel mitmekesise ja laiaulatuselise erinevusega. Nendega kohanemiseks ei piisa sageli inimorganismi loomulikest kohanemisvahendeist. Selle tõttu tekkivate raskuste kõrvaldamiseks on inimesile elamu, riiete jm. abil loodud kunstlik keskkond, mis kaitseb oma omaduste suurema püsivuse tõttu organismi järskude muutuste eest.

Elamu on kohaks, kus kultuurinimene veedab suurema osa oma elust. Säärase püsivalt lähedase suhtumise tõttu on vastastikune mõjustamine paratamatu. Ühelt poolt võib üldiselt rahuldav elamu tasakaalustamatu majapidamise, mõistmatu eluviisi, hooletuse või teadmattuse läbi muutuda võrdlemisi lühikese aja jooksul ebameeldivaks ja tervishoiuliselt kõlbmatuks. Teiselt poolt võib elamu mõjustada oma elanike tervist. Nii näitab sel alal tegelev statistika paralleelsust korteriolude, eriti elamistiheduse ja suremuse vahel, nii üldise, kui ka vanusklasside järgi. Kuid peab kohe tähendama, et statistilisi tõendeid sel alal tuleb võtta ikka teatava ettevaatusega, sest mõjude ja suhete keerukuse ja alatise vahelduse tõttu on väga raske või isegi võimatu ära määrata üksikute tegurite mõju suurust ja iseloomu. Nii ei ole korteriolud ainuke erinev tegur lihtsais ja lahedais korterioludes elavate inimeste elutingimusis. Kõigepäält elavad viletsais kortereis kehvemad inimesed — ja rahva jagunemine korteriolude järgi on ka jagunemine jõukuse järgi. Nii näitab (Bremeni) suremuse statistika säärast paralleelsust nii korterioludega kui ka elanike jõukusega. Jõukate elutingimused aga erinevad pääle korteriolude veel riietuselt, toidu väärtuselt ja rohkuselt, kultuuri tasemelt, töö iseloomult, kestuselt ning ohtlikkuselt, murede rohkuselt ja paljudelt muilt tegureilt. Pääleselle mitmekesistub mõjude mass selle järgi, kuivõrd elanik oma ajast veedab elamus ja missugused on tingimused väljaspool elamut viibimise ajal. Siis veel vahetavad inimesed oma elamuid, mis oma tervishoiuliselt väärtuselt võivad erineda. Täpsemalt selgub elamute mõju tervisele enam-vähem põhjalikult uuritud haiguste etioloogiast, nagu seda on mitmesugused külmetushaigused, silmahaigused, laste koolera, rahhiit ja nakkushaigused. Neid suhteid puudutame üksikute korterite kirjeldusel veel lähemalt.

Tartu I, lk. 290